

Тоҷикистон (Радифи 2)

Бо он ки дар самти мазкуршиношиҳои назаррас харҷ шудаанд, ҳукумати Тоҷикистон ба меъёрҳои ҳадди ақали худ дар маҳви қочоқи инсон пурра ҷавобгӯ нагардид. Ба таври умум нисбат ба давраи гузаштаи ҳисоботӣ ҳукумат афзоиши кӯшишҳои худро намоиш дод. Бинобар ин Тоҷикистон ба радифи 2 гузаронида шуд. Ин кӯшишҳо ба зерин назорату масъулияти молии хеш гирифтани панҷгоҳҳои қурбониёни қочоқи инсон, ислоҳи кодекси ҷиноятӣ барои аз байн бурдани номутобиқатҳо бо қонуни муҳофизат аз қурбониёни қочоқи инсон, ҳазви намоиши қувва, маҳви тақаллуб ва ё таҳдиду маҷбурият дар қочоқи кӯдакон, мусоидат ба бозгардони ӯдакони тоҷик аз Ироқу Сурия ва ҳамкорӣ бо гурӯҳҳои маҳаллии ҷомеаи маданӣ дар таҳия ва дидабароии қонунҳои оид ба хариди фурӯши инсон ва инчунин пешнависи қонунҳои амали миллӣ барои солҳои 2019-2021-ро дар бар мегирад.

Валекин ҳукумат ба ҳадди ақали меъёрҳо дар чанд соҳаи калидӣ ҷавобгӯ нагардид. Фасоди маҳаллӣ ба интиқоли қурбониён аз сарҳадҳо саҳмгузор буда, ҳоло он ки ҳукумат аз ҳаҷ гуна тафтишот, ҷазодихӣ ва ё маҳкум гардидани кормандони давлат ки дар қочоқи инсон айбдор шуда бошанд, гузориш надод. Агарчи ҳукумат ба таблиғи манъи истифодаи меҳнат кӯдакон дар ҷамъоварии ҳосили пахта идома дод, хавфи маҷбури ба ҷамъи ҳосил кашида шудани калонсолону кӯдакон боқӣ мемонад.

ТАВСИЯҲОИ АВВАЛИНДАРАҶА:

Таҳия ва қабули дастурамали меъёрӣ барои ташҳиси қурбонии қочоқи инсон ва фиристодани онҳо барои ғамхорӣ аз онҳо ба шумули ҳар яке аз қурбониёни меҳнати маҷбури дар ҷамъоварии ҳосили пахта. • Омӯзиши кормандони ҳифзи ҳуқуқ дар шинохти аломатҳои қочоқи инсон дар миёни гурӯҳҳои осебпазир, ба шумули калонсолон дар амали танфурӯшӣ ва оиди муҳоҷирони хориҷии меҳнатӣ. • Тазмини он ки қурбониён барои ҷинояти ки онҳо дар он бевосита мавриди қочоқ қарор гирифта буданд ҷазо набинанд. • Хотимадихӣ ба истифодаи меҳнати кӯдак дар лоиҳаҳои ҷамъиятӣ ва ҷамъоварии солонаи ҳосили пахта. • Бо эҳтиром бар мӯҳлатҳои таъиншуда фаълоне тафтишҷазо додани шахсони дар қочоқи инсон зерин шубҳа афтада, ба шумули кормандон ба ҷиноят дахл дошта ва ба таври муқарраршуда айбдор ва маҳкум намудани содиркунандагони ҷиноят. • Идома бар саҳмгирӣ дар маблағгузорӣ ва кӯмакҳои ғайрипулӣ барои таъминӣ дастгирии саросарӣ ба қурбониён. • Ташвиқи қурбониён ба кӯмакрасонӣ дар

бевосита ва ё дар ҳамкорӣ бо СҶД ба тафтишу ҷазодиҳии қочоқчиёни инсон.

- Тазмини муоинаи қўдакони аз Ироқу Сурия ки оё он ба сифати сарбоз истифода гаштанд ва таъмини тавоноиву баҷома пайвастании дубораи онҳо.
- Беҳтарсозии ҷамъии маълумоти зидди қочоқи инс он аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ.
- Идомаи таъмини омӯзишҳои зидди қочоқи инсон ва хидоят ба кормандони дипломативу дигар коркунони ҳукумати ба шумули афсарони ҳифзи ҳуқуқ, марзбонон, мақомоти гумрук барои пешгирии аз даст задан ва ё мусоидат намудани онҳо ба ҷиноятҳои қочоқи инсон.
- Назорат аз болои идороти шахси шуғл ки аз коргирандагон боҷ меситонанд ва иқдомот барои азбайнбарии ҷунин боҷ.

ҶАЗОДИҲИ

Ҳукумат кӯшишҳои худро дар мубориза бар зидди қочоқи инсон дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқ афзоиш дод. Дар таи тамоми с.2018 ҳукумат дар кодекси ҷиноятӣ давлат, муқарраротеро ба истифода бурд, ки онҳо ҳар навъи қочоқи меҳнатӣ ва баъзе аз намудҳои қочоқи ҷинсиро ҷиноят медонанд. Банди 130.1 қочоқи меҳнатӣ ва баъзе аз намудҳои қочоқи ҷинсиро ҷиноят дониста, ҷазои барои он аз 5 то 8 соли зиндон муқаррар мекунад ки он нисбати онҷиноятҳо, алалхусус нисбати қочоқи ҷинсӣ, дар муқоиса бо ҷазоҳои барои дигар ҷиноятҳои ҷиддӣ аз ҷумла таҷовуз бар номус пешбинишуда, ба ҳадди кофӣ саҳт мебошад.

Банди 130.1 ки боқонуни байналми ллалӣ носозгор аст барои исботи қочоқи ҷинсии кӯдакон ҷой доштани намоиши қувва, тақаллуб ва ё маҷбурсозиро талаб кард ва бинобарин намоиши намудҳои қочоқи ҷинсии кӯдаконро ҷиноятбор надонист. Банди 167 хариду фурӯши кӯдаконро манъ сохта ва ҳамчунон ҷазои онро аз 5 то 8 соли зиндон муқаррар кард. Ин муқарраротро метавон нисбати баъзе ва наҷа парвандаҳои ки ба кӯдакони қурбонии қочоқи ҷинсӣ гашта ба кор бурд. Дар моҳи январӣ с.2019 ҳукумат дар кодекси ҷиноятӣ давлат ислоҳотеро қабул намуд ки он ба ҳама гуна қочоқи кӯдак дахл дошта барои исботаш намоиши қувва, тақаллуб ва ё маҷбурсозиро талаб намекунад. Банди илқшудаи 167 -ӯм қочоқи кӯдакон, аз ҷумла ба фарзандхонии қабул ба фарзандӣ) ғайриқонунӣ ва бедуни ҳадафи истисморро васеъ шарҳ додааст.

Дар муқоиса бо 42 парвандаву 65 гумонбар қочоқи инсонӣ дар соли 2017 ҳукумат дар с.2018 21 парванда ки дар он 38 гумонбар қочоқ ҷой доштанд тафтиш намуд. Дар муқоиса бо 30 парванда 50 гумонбар дар с.2017 ҳукумат дар с.2018 нӯҳ парвандаи ҷиноятиро ки он 18 айбдоршударо дар бар гирифт ба анҷом расонид. Ду парвандаи ки нӯҳ нафар гумонбарро дар бар мегирифт

бо афви президенти кишвар бекор гардонида шуд. Дар 10 парвандаи чиноятии аз ҳам чудо додгоҳ 19 қочоқбарро маҳкум намуда ба айбдоршудагон ҳукми аз чор то даҳ соли ҳабс дар зиндонро баровард. Ҳукумат маълумоти дақиқи иҷрои ҳукмиро муҳайё насохт ва ле хабар дод ки ҳамаи маҳкумшудагон мӯҳлати ҷазои худро гирифтанд. Ҳукумат аз тафтишот, маҷозот ва ё маҳкумшавии кормандони давлатии дар қочоқи инсон айбдоршуда ҳеҷ гуна гузорише надод. Ҳамоно, дар таи сол, фасоду ба чиноятҳои қочоқи инсон дахл доштани кормандони давлат чун нигаронии умда боқӣ монда боиси садди амали масъумоти ҳифзи ҳуқуқ мегашт.

Фасоди фарох дар иқсои қурбониёни қочоқ аз марзу постгоҳҳои тафтишотӣ мусоидат менамуд. Вазорати қорҳои дохилӣ (ВҚД) чун қисме аз барномаи дарси худ дар академияи вазорат баъзоми кормандони нав барои мубориза бо қочоқи инсонӣ идома дод. Дар шарикӣ бо СҶД, ҳукумат муфаттишон, прокурорҳо ва судяхоро дар бобати қонуни аз с.2014 оид ба ҳифзи қурбониёни қочоқи инсонӣ, амалҳои диққати аввал ба қурбонӣ бахшанда, маҷоратҳои тафтишотӣ ва низоми миллии муроҷиат дарсҳои таълимӣ гузаронд. Ҳукумат ба тафтиши чор ширкати шахсии шуғл ки дар қочоқи инсон аз Тоҷикистон ба Арабистони Саудӣ айбдор шуда буданд идома дод.

МУҲОФИЗАТ

Ҳукумат кӯшишҳои муҳофизатии худро афзоиш дод. Ҳукумат 53 қурбонии қочоқи инсонро мушаххас намуд ки аз 15-тои дар с.2017 мушаххасшуда бештар аст. Ҳукумат аз ҳеҷ гуна маълумоти бештаре ба мисоли миллат, ҷинс, навъу маҳалли истисмор муҳайё накард. Созмони байналомиллалие, аз кӯмак ба 20 қурбонии қочоқи байналмиллалӣ инсон хабар дод, ки 11 нафари аз онҳо аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Тоҷикистону ду сафорат муаррифӣ шуда буданд, хабар дод. Ҳамаи онҳо шаҳрвандони Тоҷикистон буданд. Аз 20 нафари муаррифӣ шуда 19 нафарашон занҳо буданд. 12 нафари онҳо мавриди сӯистифодаи ҷинсӣ қарор гирифта 8 нафари дигар ба меҳнати маҷбурӣ дучор шуданд. Ҳукумат дар бозгардонии яке аз ду қурбонии қочоқи ҷинсӣ дар Арабистони Саудӣ мусоидат намуд.

Ҳукумат гузориш дод ки ба татбиқи қонуни аз с.2014 оид ба муҳофизати қурбониёни қочоқи инсон ки ба он расонидани ҳадаморо ба қурбониён дар назар дорад ғуз кардааст, ҳукумат нақши оҷонсиҳои ки дар ин амр вазифадоранд расмӣ гардонид, меъёрҳои расонидани ҳадамотро дар миёни ҷонибҳои таъминкунанда аз ҷумла оҷонсиҳои давлатӣ ва СҶД-ро таъсис дода низоми милли муроҷиатро аз с.2016 қорӣ намуд. Валекин дар бештари замон

давраи ҳисоботӣ низоми мурочиат бо муқаррароти муҳофизати қурбониёни қочоқ мутобиқат намекард. Мақомот аз низоми расмии ташҳиси қурбониҳои қочоқи инсон ва ҳидояти онҳо ба ҳадамот дахлдор маҳрум буданд. Ба ин нигоҳ накарда, дар с.2018 гурӯҳи машғул бо ислоҳоти қонунгузорӣ ки дар худ намояндагони соҳаи ҳуқуқ, ҳифзи ҳуқуқ, дастгоҳи президент, парламент ва ҷомеаи маданӣ низ шомил кардааст лоиҳаи тавсияҳои методикӣ ташҳиси қурбонии ҳуқуқи инсонро таҳия намуда, барои тасдиқ ба ҳукумат супоридааст.

Баъди таъсиси комиссияи иборат аз намояндагони ҳукумат, ҷомеаи маданӣ ва созмонҳои байналмиллалӣ ки он гузариш аз созмони байналмиллалӣ ба ҳукумат аз моҳи август то моҳи ноябр даврабандӣ намуд, ҳукумат масъулияти амалиётӣ аз болои ягона паноҳгоҳи барои қурбониёни қочоқи инсон маъмуро дар моҳи ноябри с.2018 бар зимма гирифт. Ҳукумат маблағи 50 000 сомонӣ (\$5,350)-ро барои азнавсозии дохили паноҳгоҳ ба харҷ расонд. Ҳукумат бо СҶД қарорд баста онро барои таъмини заруратҳои қурбониёни қочоқи инсон вазифадор кард ва барои харҷи амалиётӣ марказ, кӯмакҳои тиббӣ ба қурбониён ва пардохти маоши кормандони марказ 190 000 сомонӣ (\$5,350) ҷудо намуд. Ҳадамоти муҳофизати қурбониён аз тарафи созмони байналмиллалӣ пардохта шуд. Паноҳгоҳ дар с.2018 ба шаш қурбонии қочоқи ҷинсӣ кӯмак расонид.

Мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба таври маъмул коргарони муҳоҷирро аз кишвар истирдод намуда ба фаъолони ташҳис намудан қурбониёни қочоқи инсон дар миёни мардону занон дар робита ба танфурӯшӣ ва ё меҳнати маҷбурӣ кӯшиш накарданд. Баъзан кормандони ҳифзи ҳуқуқ қурбониёни қочоқро ҳамроҳ бо қочоқбарони ба даст афтада муваққатан боздошта валекин дертар онҳоро раҳо ва барои расонидани кӯмак тавсия кардаанд. Занони бо айби танфурӯшӣ боздошт шуда аз азияти ҷинсӣ аз тарафҳои кормандони ҳифзи ҳуқуқ ҷой дошта шикоят намуданд. Имконияти ҷазодиҳии қурбониёни қочоқи инсон аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои амалҳои ғайриқонунӣ ки бевосита аз мавридқочоқи инсон қарор гирифтанишон сар мезад, вучуд дошт.

Ҳукумат ба ватан бозгардони хурдсолони тоҷикистони ба шумули қурбониёни эҳтимолии қочоқи инсон аз Ироку Сурия ки волидайнӣ тахмин ҷангиёни аҳли давлати исломӣ (ДИИШ) буданд бо созмонҳои байналмиллалӣ ҳамроҳанг сохт. ДИИШ чун созмоне ки аз кӯдакон ба сифати сарбо истифода намуда дигар намудон қочоқи инсонро ба қор мебард шинохта шудааст. Ҳукумат аз мушаххасан ташҳиси кӯдакон оид ба аломатҳои қочоқ шудани

онон ҳеч хабаре надод. Одатан кӯдакон ҳамроҳи аҳли хонавода монда созмонҳои байналмиллалӣ ба онҳо кӯмакҳои тиббӣ-ичтимоӣ расонид.

Бо вуҷуди муқаррароти қонуни с.2014 оид ба ҷораҳо и амнияти барои қурбониёни қочоқи инсон ҳукумат маълумоти шахсии қурбониёнро дар маҳрам нигоҳ надошт ва ба онҳо шоҳиду адвокатҳоро таъмин насохт. Қонун қурбониёни хоричиро бо ҳаққи дархости суқунати муваққатӣ, ки онро метавон бар асоси ҳамкориҳои қурбонӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои як соли баъди такмили парвандаи ҷиноятӣ тамдид намуд таъмин кард, агарчи дар с.2018 аз чунин маврид хабаре дода нашуд. Ҷароги расмие ки қурбониёни қочоқи инсонро ба ширкат дар мароҳили судӣ ташвиқ кунад вуҷуд надошт. Қонуни с.2014 муҳофизати қурбониёни қочоқи инсон имтиёзҳои дигарро ба иштироки он шахс дар муҳофизати судӣ напайваст ва он имтиёзҳоро бевосита аз мақоми шахси қурбонӣ қурбонии қочоқ шуда ва пеш аз розигии иштирок дар ҷиноятҳои ташхис шуда қочоқи инсон таъмин кард. Ислоҳоти дар с.2018 ба банди 352 кодекси ҷиноятӣ илова гашта, қурбониёнро аз масъулияти ҷиноӣ барои хабар надодан аз ҷинояти содиршуда, оиди ҷинояти қочоқи инсон додани шӯҳрати бардурӯғ, саркашӣ аз ҳозир шудан ба додгоҳ ва ё додани гувоҳи ба ҷинояти қочоқи инсон робита доша, озод менамояд.

ПЕШГИРӢ

Ҳукумат кӯшишҳои худро ҷиҳати пешгирӣ аз қочоқи инсон ҳифз кард. Қонуни с.2014 барои саруқор доштани ҳукумат бо масъалаҳои қочоқи инсон асос гузошта комиссияи миллии зидди қочоқ бо ҳамроҳангии кӯшишҳои зидди қочоқи ҳукумат ва таҳияи нақшаи миллии вазифадор гаштааст. Ҳукумат аз ҳеч кӯшиши комиссия ва ё ҳар гуна амали дигари вобаста ба иҷрои нақшаи миллии хабар надод. Комиссияи зидди қочоқ бо машвара бо ҷонибҳои зидакл ва созмони байналмиллалӣ лоиҳаи нақшаи миллии амалро барои с.2019-2021 таҳия намуда ҳамроҳ бо созмонҳои байналмиллалӣ ва гурӯҳҳои ҷомеаи маданӣ мизи мудаварро барои муҳокимаи он лоиҳа доир намуд.

Вазорати илму маориф ба интишори мактаб ба ҳукуматҳои маҳаллӣ бо таъкид бар манъи истифода аз ~~ма~~ н дарҷамъи ҳосили пахта идома дод. Ҳадафи маърақаҳои аз тарафи ҳукумат маблағгузоришуда ба сӯи қурбониёни эҳтимолӣ, мақомоти маҳаллии барои пешгирии қочоқи масъул ва мақомоти мактабҳои ки қаблан кӯдаконро ба пахтачинӣ ҷалб карда буданд равона шудааст. Мутобиқи тасмими аз с.2010 оғоз гардида, ҳукумат бо ҳамкорӣ бо созмонҳои ғайридавлатӣ шумораи номуайяни инспекторонро барои назорат аз болои истифодаи маҳнати кӯдакон дар ҷамъи ҳосили пахта таъин намуд. ҒД инчунин аз назорати мустақилонаи заминҳо оиди

нигарониҳои вобаста бар бехатари кор дар онҳо, бар асоси ғайрирасмӣ хабар доданд. Оиди назорати бахшҳои маҷбури кашидани калонсолон дар ҷамъовари пахта хабаре вучуд надошт.

Дар моҳи январи с.2018 ҳукумат аз қорӣ намудани хати махсуси телефонӣ 24 соатаро барои қурбониёни эҳтимоли таъсис дод. Ҳукумат дар с.2018, аз таҷҳизи 11 мавриди ба воситаи он телефон сурат гирифта ва тавсияи онҳо ба созмони байналмиллалӣ хабар дод. Хати махсуси ғайридавлатии аз тарафи маблағгузори хориҷӣ дастгирӣ шуда, диққатро ба кӯмак ба муҳоҷирин, ба шумули қурбониёни эҳтимолии қочоқи инсон дода, аз расонидани ёри ба 9730 шахс хабар дод. Бештари занҳо оиди ҳуқуқи қонуни муҳоҷирон буданд. Дар с.2018 ҳукумат ба СҒД -и маҳаллӣ барои боло бурдани оғоҳӣ аз қочоқи инсон маблағ ҷудо намуд.

Ҳукумат ба гузаронидани курсҳои зидди қочоқи инсон барои мақомот, маъмуриятҳои мактаб ва донишҷӯёни факултаи ҳуқуқшиносӣ идома дод. Ҳукумат аз гузаронидани кадом омӯзиш зидди қочоқи инсон барои кормандони дипломатӣ хабар надод. Қонуни Тоҷикистон талаб мекунад то идороти машул бо ҷалби коргарон дар хориҷ аз мақомоти муҳоҷират литсензия гиранд ва барои нави ин қоида аз чораҳои маҷозотӣ истифода кард. Бо вучуди он Тоҷикистон узви конвенсияи Созмони байналмиллалӣ меҳнат оиди оҷонсиҳои хусусии шуғл нест ва аз назари ҷамъи хироҷ назорат намешавад.

Вазорати шуғл қор маркази пеш аз ҳуруҷиро, ки қабл аз сафар ба муҳоҷирон аз хатари қочоқшавӣ маълумот медиҳад, фаъол нигоҳ дошт. Ҳукумат нақшаи роҳ барои тавонбахшии муҳоҷирони қорие ки аз дохил шудан ба Русия маҳрум гаштаанд таҳия намуда ва ба онҳо дар бобати пайдо намудани нуқоти дигари ҷуғрофӣ барои қор дар хориҷ кӯмак расонд. Ҳукумат мувофиқатномаҳои қордеҳро бо кишварҳои Қатару Амроти Муттаҳидаи Араб ба имзо расонд.

Аҳли шахсони бе кишвар дар Тоҷикистон ки бештарашон аҷумлаи шаҳрвандони собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ мебошанд осебпазир боқӣ монд. Дар с.2018 ҳукумат 5006 нафарро ки шаҳрвандиашон мушаххас нест ба қайд гирифт, ба онҳо ҳуқуқи озодиҳои баробар бо ҳуқуқи озодиҳои шаҳрванди хориҷӣ дар Тоҷикистон ато карда тасдиқ кард ки шаҳрвандии 10 090 нафар шаҳрвандони Тоҷикистон зери хатари шахси бекишвар гаштан мебошад.

СИМОИ КИШВАР АЗ НАЗАРИ ҚОЧОҚИ ИНСОН

Тавре ки хабар дода шуд дар таи панҷ соли қочоқбарони инсон қурбониёни ин амалроҳам дар дохил ва дар хориҷи Тоҷикистон н истисмор намуда, қочоқчиёни хориҷ қурбониён аз Тоҷикистон истисмор мекарданд. Муҳочирати бардавоми меҳнатӣ мардон, занон ва кӯдакони тоҷикистониро ба хатарикочоқи инсон дучор месозад. Мардони тоҷик мавриди меҳнати маҷбурӣ дар Русия, Аморти Муттаҳидаи Араб, Қазоқистон, Арабистони Саудӣ ва ба шумораи камтар дар дигар кишварҳои Осиёи Марказӣ, Туркия ва Афғонистон қарор мегиранд. Қочоқи мардон дар соҳоти кишоварзӣ, сохтумон ва бозорҳои Тоҷикистон сурат мегирад. Аз мавридҳои қочоқи ҷинсии мардон дар дохили кишвар хабарҳои маҳдуд расиданд.

Занону кӯдакон аз Тоҷикистон асосан дар Туркия, АМА, Русия ва инчунин дар Арабистони Саудӣ, Қазоқистон, Афғонистон ва инчунин дар дохили Тоҷикистон маврид қочоқи ҷинсӣ қарор мегиранд. Ҳукумат аз шаҳрвандони худ иштирок дар меҳнати дастӣ ба мисоли поксозии роҳҳо ва нигоҳубини боғҳоро талаб намуд.

Занону хурдсолон барои ҳадафи қочоқ гаштан ниҳоят осебпазир мебошанд. Дар баъзе мавридҳо муҳочирони меҳнатӣ оилаҳояшонро тарк ва занони худро чун ягон шахси нонёб гузошта онҳоро бо оз ҳам осебпазиртар месозанд. Манъи дохили дубара ба кишвараш ки Русия ~~онро~~ намуд табиати муҳочиратро тағир дод. Мутобиқи маълумот сар аз моҳи феврал 240 000 муҳочирони кории тоҷик аз ҳаққи дохил ба Русия манъ боқӣ монданд ва агарчи рақамҳои давлатӣ каме аз қишр ёфтани ин миқдор мардони корчӯ хабар медиҳанд шумораи занони корчӯ дар Русия аз 2015 то 2016 бештар гардид ва 27 фоиз афзоиши чунин шумора нишон дод.

Муҳочирони дигар дар Русия дар мақоми ғайриқонуни боқӣ монданро авлотар доништа ба хавфи бештари истисмору истирдод дучор мегарданд ки он хавфи бештари аз ҳаҷмшавии иҷозати дохилшавӣ ба Русия баъ аз бозгашти дидор аз ватану оилашон аст. Созмонҳои байналмиллалӣ ки адади шаҳрвандони тоҷик ки дар Русия зиндагиву кор мекунанд ба як миллион наздик шуда истодааст. Баъзе аз занон ки бо ваъдаи издивоҷ ба Сурияву Ироқ сафар карданд дар асл ба ғуломии ҷинсӣ фурӯхта шуданд.

Кӯдакони ҷангиёни тоҷики ДИИШ дар Ироқ ва Сурия ба аз онҳо аскарсозӣ кардан осебпазир буданд. Қочоқбарони инсон занону духтаронро бо мақсади издивоҷи маҷбурӣ ки он метавонад ба канизгардӣ, мавриди қочоқи ҷинсӣ гардидан ва бақарздории беканор оварад, интиқ ол медоданд. Қочоқбарон кӯдакони тоҷикистониро аз тариқи қочоқи ҷинсӣ, меҳнати маҷбурӣ ба

шумули гадоӣ дар Тоҷикистону Афғонистон истисмор мекарданд. Кӯдакону калонсолони тоҷикистонӣ метавонанд мавриди меҳнати маҷбурӣ дар соҳаи кишоварзӣ, махсусан дар мавсими ғуночини пахта ва истеҳсоли меваи хушк гарданд. Шаҳрвандони афғониву бангладешӣ дар баробари меҳнати маҷбурӣ дар Тоҷикистон аз ҷумла дар соҳаи сохтумон осебпазир ҳастанд.